І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807, з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200, з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXI. Ч. 114. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 19-го ЧЕРВНЯ 1974 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, JUNE 19, 1974 No. 114. VOL. LXXXI

ГАРВАРД: УКРАЇНОЗНАВСТВО В ЛІТНІЙ ШКОЛІ

Кембридж (Б.Т.) — Гарвардський університет вже від кількох місяців інтензивно готується до переведення цьогорічної Літньої Школи. До вибору студента є сотки різнорідних курсів, а в самій ділянці гуманістики передбачено їх — 218. Українознавство буде заступлене в рямках тієї школи вже четвертий раз. Як і в попередніх роках, так і в біжучому році буде викладатись два курси української мови (для початкуючих і для заавансованих), один курс української літератури, курс історії України, а історичний семінар трактуватиме проблематику УССР, розглядаючи в тому методи утиску і переслідування діячів української культури.

П'ять курсів українознавства в Літній Школі Гарварду вказує на сильне ставлення українських студій в тому університеті. Бо ось, італійським студіям присвячується — 3 курси, еспанським — 2, французьким — 4, німецьким — 3, арабським — 2, російським — 5, китайським — 3, японським — 4. В ділянці історії Літня Школа займається історіями Англії, ЗСА, Японії, жидівства, Росії і Китаю.

Українські предмети викладатимуть професори: Ася Гумецька (література), Михайло Лесів (мовознавство) і д-р Орест Субтельний (історія).

До диспозиції студентів будуть відкриті кожного дня 16 бібліотек (у Гарварді всіх бібліотек — 90 із 8-ма мільйонами книг). Тут в Кембриджі є 4 музеї, в Бостоні — 5; діє театр, організують хор, танці, прогулянки, теніс, плавання, гольф.

В приміщеннях Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету плянують ще й низку українських імпрез. Марко Царинник вибирає кращі українських імпрез. Марко Цаник підготовляє вечірки. Будуть дискусійні вечорі, концерти, пікніки й інші розвагові імпрези. У Вайднер бібліотеці буде поновлена українська виставка, присвячена розглядові жвавого культурного життя українців в повоєнних ДП таборах.

Досі на курси українських студій зареєструвалось 28 студентів, але ще є постійно можливо й іншим записатись до участи в Літній Школі Гарварду, зайняття якої триватимуть від 1-го липня до 23-го серпня. Вписуватись на літню студійну програму, яка дає академічні кредити Гарвардського університету, можуть усі, що закінчили середню школу (гай скул) і студенти коледжів.

До диспозиції є ще три стипендії (по триста долярів), які уділює Робітничий Союз із фундації ім. Івана Франка.

Користати з українознавчих курсів повинні не лише ті, що мають в пляні спеціялізуватись, чи основніше займатись українознавством, але кожний, кого українська проблематика цікавить, кожний, хто хоче знати більше і краще про український нарід. По інформації треба писати негайно на адресу: Harvard University, Ukrainian Research Institute, 1581-1588 Massachusetts Avenue, Cambridge, Mass. 02138.

Відбулися Другі Спортові Ігрища

Елленвілл, Н. Й. — Другі з черги Спортові Ігрища, під патронатом Конференції Українських Молодечих та Студентських Центральних Організацій при УККА, відбулися тут на Оселі СУМА минулої суботи та неділі, 15-го і 16-го червня. Організатором цьогорічних ігрищ була Організація Української Молоді Пласт. В цих других Ігрищах взяло участь приблизно 475 змагунів із СУМА, Пласту, ОДУМ-у і С. Т. „Чорноморська Січ", які змагалися в легкоатлетиці й відбиванці. Змагання в легкоатлетиці включали біги на 60 ярдів, 100 яр., 440 яр., 880 яр., і милю, штафети на 440 яр., 880 яр., і милю, мети кулею і ратищем, скок в далечінь і височінь. Змагання в копаному м'ячі поміж дружинами „Чорноморської Січі" та „Крилаті" (СУМА Йонкерс), які не відбулися минулого року з причини дощу, ще раз були відложені, знову ж таки з уваги на зливний дощ. Недільна злива рівнож не дозволила провести заплановані фінали в відбиванці. Керівники ігрищ мають визначити час і місце на фінальні змагання у відбиванці поміж дружинами СУМА з Гартфорду і Пассейку, як й у копаному мячі.

Відкриття ігрищ відбулося в суботу рано на новозбудованому спортовому майдані. Голова ігрищ, Лев Штинда з Пласту, провів присягу, в якій змагуни прирекли, що „будемо змагатися гідно, чесно і дружньо для добра українського народу і українського спорту". Командантом табору був Ярослав Петрик, спортовий референт при головній управі СУМА.

У 80-РІЧЧЯ УНСОЮЗУ

ЮВІЛЕЙНО-КОНВЕНЦІЙНА ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

МЕТА ЧЛЕНСЬКОЇ КАМПАНІЇ	3,000
ДОСІ ПРИЄДНАНО НОВИХ ЧЛЕНІВ	2,367
ДО ОСЯГНЕННЯ МЕТИ ЩЕ ПОТРІБНО	633

Впродовж перших двох тижнів червня одержала Головна Канцелярія УНСоюзу 68 аплікацій нових членів. Серед них по дві і більше аплікацій надіслали наступні організатори, конвенційні делегати та секретарі Відділів:

Анна Гарас (В. 47) — 5 аплікацій нових членів, Іван Чопко (В. 271) — 4, Марія Лобур (В. 296) — 4, Ольга Осередчук (В. 37) — 3, Володимир Гавриляк (В. 316) — 3, Петро Дяків (В. 427) — 3, Іван Пиндус (В. 39) — 2, Іван Пригода (В. 200) — 2, Богдан Одежинський (В. 216) — 2, д-р Іван О. Флис (В. 267) — 2, Андронік Копистянський (В. 327) — 2, Олекса Продиус (В. 356) — 2, проф. Іван Телюк (В. 414) — 2, Тома Хромчак (В. 422) — 2, Іван Одежинський (В. 424) — 2, Лев Вовк (В. 444) — 2, Данило Пиш (В. 458) — 2, та по одній аплікації 23 секретарів Відділів, делегатів і організаторів.

ЮНІЯ АВТОМОБІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ ДОМАГАЄТЬСЯ „НЕГАЙНОГО ЗВІЛЬНЕННЯ МОРОЗА, ПЛЮЩА, ШУМУКА ТА СОТОК ІНШИХ ІНТЕЛЕКТУАЛІСТІВ"

Детройт, Міч. (ПР). — До наших рук попали друковані резолюції, прийняті на конвенції юнії автомобільних робітників УАВ, що недавно відбулася в Лос Анджелесі та про які була вістка в попередньому числі „Свободи". Серед безлічі різних резолюцій натрапляємо на чисто українську, політичну, що займає майже дві сторінки друку п. з. „Московське переслідування українців". Суть цієї резолюції в самому закінченні: „Поставлено просити Головний Уряд (очевидно Юнії) домагатися від совєтського уряду негайного звільнення Валентина Мороза, Леоніда Плюща, Данила Шумука і соток інших інтелектуалістів, ув'язнених у совєтських концтаборах і запроторених до божевілень. А дальше, просити Уряд ЗСА, щоб він виніс цю справу на розгляд Комісії Людських Справ ОН для застосування відповідних заходів".

Цю резолюцію — як уже інформовано — запропонував на конвенції представник льокалю 869 із Детройту (президент Чук Гефнер, секретар Френк Янзен) за спонукою і старанням Івана Бутрія, члена Управи Відділу УККА Південно - Східнього Мічіґену, що його головою є д-р Антін Шутка, а зовнішньою дією керує Богдан Федорак, член Екзекутиви Централі УККА.

Пан Іван Бурій є не тільки активним у Відділі УККА але також, як робітник фабрики Крайслера, посвячує немало часу праці в своїй юнії. Згадана резолюція, чисто політичного характеру, звертає чітко увагу на правдиву мету Росії знищити всякі прояви національної окремішности інших народів, а головно українського, підкреслюючи в своєму обширному, а при тому речевому тексті, основну різницю між дисидентським рухом в Росії та національно - політичним в Україні.

„Коли в Росії — читаємо в цій резолюції — арештує КҐБ інтелектуалістів за їх опозицію до комуністичної системи і диктатури, то в Україні ці арешти спрямовані на знищення основи української національної індентичности та викорінення національної свідомости як рушійної сили в боротьбі за незалежність України".

Дальше йдуть короткі характеристики Мороза, Плюща, Шумука та перелік їх „злочинів", а також опис драстичних і драконських засобів їх покарання.

Доказовим матеріялом для підтвердження трагічного стану українських політичних в'язнів, як читаємо в цій резолюції, є розповіді співв'язня Валентина Мороза, капітана совєтського рибальського корабля і в'язня мордовських таборів і тюрем, Анатоля Радигіна, що щасливо опинився поза пеклом „гуманної системи СССР".

Проведення цієї резолюції на конвенції могутньої юнії — це тільки одне звено в ланцюгу продуманої акції на зовнішньому відтинку, що її від років провадить УККА — Відділ Південно-Східнього Мічіґену із своїм осідком у Детройті.

Кілька фактів. На початку квітня ц. р. з терену Детройту й близьких містечок вислано до губернатора стейту, двох сенаторів і всіх федеральних конґресменів листи від виборців з представленням політичної ситуації в Україні. Листи ці висилали індивідуально виборці до своїх репрезентантів, конґресменів із своїх виборчих округ, то ж не диво, що деяким леґісляторам приходилось відповідати на сотні листів, з'ясовуючи становище уряду ЗСА до заторкнених справ. З терену діяння цього Відділу УККА вийшло кругло 6000 листів і досі занотовано около 1.500 відповідей.

У другій фазі цієї акції автори листів роблять заходи для зустрічей із своїми конґресменами й сенаторами, щоб обговорити всі аспекти можливих акцій на терені Конґресу. Недалекі вибори тільки допоможуть цій справі. Сподіємось, що найближчих двох - трьох місяцях ці авдієнції виборців у своїх репрезентантів будуть закінчені.

На осінь Інтернаціональний Комітет „Етнічна Акція", динамічним членом якого є наш Відділ УККА, приготовляє симпозіюм на Детройтському університеті з участю яких 10 - 15 прелеґентів, професорів університету на тему: „Націоналізм за залізною заслоною". На прелеґентів підібрано професорів, членів національних груп, що творять цей Комітет „Етнічна Акція", який, не в'яжучись із жадною політичною партією, творить наче третю силу в політичному житті стейту Мічіґен і як такий має всі дані відіграти поважну ролю в формуванні політичної опінії. Доповіді, виголошені на симпозіюмі, мають бути опубліковані окремою книжкою під фірмою університету. Підготовні роботи у зв'язку із цим симпозіюм переводить д-р Антін Шутка, довголітній професор цього університету.

Створено Комітет Оборони В. Мороза в Арґентині

Буенос Айрес. — Долучаючись до заклику Центрального Комітету оборони Мороза і діючи згідно з напрямними Секретаріяту СКВУ, справу створення Крайового Комітету в обороні Мороза було обговорено на громадській нараді під патронатом Української Центральної Репрезентації і вирішено такий Комітет покликати до життя. До Управи новообраного Комітету увійшли: архітект Олександер Хам — голова, Онуфрій Стриґа — заст. голови, Марія Полоз — секретар, Юрій Ляляк — заст. секретаря, Микола Лівша — скарбник; референти зв'язків: мґр. Михайло Василик, інж. Юрій Іваник, Іриней Липинський; члени Управи Комітету: Маруся Литвин, Маруся Зінько і Петро Лилик. Комітет відбув нараду, на якій випрацьовано плян дії. Робляться заходи, щоб до акції Комітету включити визначних арґентинців, головно науковців та політиків. Комітет не є обмежений своїм складом і кожна організація, чи приватна людина, може якщо має бажання працювати, вступити в члени Комітету. Комітет видав також звернення до українців в Арґентині жертвувати фонди на акцію оборони.

Ієрархія УПЦ в ЗСА апелює до президента Ніксона виступити в обороні прав людини в Україні

Бавнд Брук, Н.Дж. — На своєму соборі 13 червня ієрархи Української Православної Церкви в ЗСА вирішили переслати президентові Ніксонові спільного листа з апелем виступити в обороні основних прав людини, порушуваних совєтським режимом. У листі йрархи УПЦ в ЗСА звертають увагу, що справа пошанування основних прав людини переступає кордони окремих країн і держав і має міжнародний характер. З цих міркувань, виступ в обороні цих прав і засудження порушення цих прав з боку будь-якого режиму в ніякому випадку не є втручуванням у внутрішні справи якоїсь країни.

Одним з найбільших порушників основних прав людини є совєтський режим, у висліді чого багато осіб різних національностей находиться неповинно в тюрмах, концтаборах, чи у психіятричних лікарнях. Ієрархи УПЦ в ЗСА закликають президента Ніксона, щоб він використав дипломатичні шляхи, щоб облекшити долю переслідуваних в СССР, зокрема осіб неросійської національности, які не мають ніякої змоги дістати візи на виїзд з СССР. Специфічно ієрархи апелюють в обороні Валентина Мороза, Леоніда Плюща та Вячеслава Чорновола, пропонуючи, щоб з боку американського уряду були пороблені заходи одержати для них виїздні совєтські візи.

Лист до президента Ніксона, датований 13 червня 1974 року, підписали: Митрополит Мстислав, Архиєпископ Марко і Єпископ Константин.

Відбулася нарада з митрополитом УПЦ в ЗСА Мстиславом в справі вашингтонської маніфестації

Бавнд Брук. — 17 червня представники Ділового комітету для підготовки маніфестації у Вашингтоні інж. М. Семанишин та ред. М. Сосновський відвідали митрополита Української Православної Церкви в ЗСА владику Мстислава з метою познайомити його з ходом підготовки до маніфестації, яка находиться вже у кінцевій стадії, а також узгіднити програму. Як відомо, Ієрархія УПЦ в ЗСА опублікувала у зв'язку з маніфестацією окреме звернення до вірних і громадянства, закликаючи „стати в суботу 22 червня цього року могутньою лавою перед посаттю Т. Шевченка у Вашингтоні, стати знову перед ним, щоб повторити приречення з перед 10 років і приєднати до нього наших дітей і внуків". В часі наради митрополит Мстислав поновно підкреслив цей аспект відзначення 10-річчя з дня відкриття у Вашингтоні пам'ятника Тарасові Шевченкові, яке буде згідно з пляном пов'язане з протестом проти порушування основних прав людини в Україні та проти арештів і засудів українських діячів на довголітнє ув'язнення за це тільки, що вони виступили в обороні прав свого народу.

Митрополит Мстислав надіється бути особисто у Вашингтоні, щоб взяти активну участь у всенаціональній маніфестації та заповів зі свого боку зробити все потрібне, щоб ця маніфестація мала якнайкращий успіх.

Видавництво Бобс-Меррил купило спогади першої дружини А. Солженіцина

Ню Йорк.—Адміністративний редактор видавництва Бобс-Меррил Том Ґервасі поінформував, що це видавництво купило у совєтській аґенції „Новості" спогади першої дружини Александра Солженіцина, Наталії А. Решетовскої. Як відомо, вже давніше були вістки про те, що Н. Решетовская написала спогади „Сперечаючись з часом", які, мовляв, мали б дати картину „справжнього" А. Солженіцина. Покищо невідомо, скільки американське видавництво заплатило за спогади, але щодо мети цих спогадів не приходиться сумніватися, беручи до уваги факт, що власне з совєтського боку пороблено заходи, щоб ці спогади побачили денне світло на Заході.

До Ню Йорку прибув Ансамбль І. Мойсеєва

Ню Йорк. Між 18 червня і 20 липня тут триватимуть постановки совєтського народного ансамблю під керівництвом Ігора Мойсеєва, який в складі 120 осіб прибув сюди 16 червня. Виступаючи на пресовій конференції, І. Мойсеєв поінформував, що постановка ансамблем половецьких танців з опери „Князь Ігор" дасть цілком нову інтерпретацію цих танців, щоб відтворити цю дійсність, яка мусіла переважати серед половців, кочовничого племени, головним завданням якого були напади на сусідні країни з метою грабежей. Для половецьких танців не лицює „балева атмосфера", що її накинув хореограф Фокін, заявив Мойсеєв.

ОЩАДНОСТЕВА ПРОГРАМА ФРАНЦІЇ

Париж. — В обличчі загальної інфляції і погіршення економічної ситуації, французький уряд змушений перевести деякі реформи і увести, як висловився президент Франції, „ощадностеві обмеження". Проголошений текст програми передбачає підвишку податків для великих корпорацій і підприємств, зменшення видатків на публічні проєкти і допомоги та стислу контролю цін і кредитів.

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ЗАКІНЧИВ ВІДВІДИНИ БЛИЗЬКОГО СХОДУ

Єрусалим/Амман. — 18-го червня президент Ніксон закінчив своє перебування на Близькому Сході, перевівши кінцеві розмови з королем Йорданії Гусейном І. До йорданської столиці Амману президент Ніксон прибув по полудні 17 червня з Ізраїля, де його відвідини тривали 26 годин. В Ізраїлі президент Ніксон мав наради з членами ізраїльського уряду, на яких головним предметом була справа безпеки ізраїльської держави і справа тривалого замирення на Близькому Сході. Президент Ніксон запевнив Ізраїль про американську довгореченцеву мілітарну та економічну допомогу для Ізраїля, включно з допомогою для введення в користування в Ізраїлі атомового реактора. По приїзді до Амману і офіційних привітаннях президент Ніксон відбув наради з королем Йорданії Гуссейном, який подібно до інших арабських лідерів, узалежнив замирення на Близькому Сході від звільнення Ізраїлем всіх арабських окупованих територій, включно з східньою частиною Єрусалиму.

Йорданію президент Ніксон покинув у вівторок 18 червня, виїхавши на Азори, де запланована коротка зупинка й зустріч його з президентом Портуґалії ген. Антоніо де Спінолею.

Опитування виказало, що популярність президента Ніксона дещо зросла

Принстон, Н. Дж. — Опитування, переведене на початку червня Інститутом Ґаллупа, виказало, що цього місяця менше число американців вимагало усунення президента Ніксона з його посту, ніж місяць раніше. Із запитаних у червні, 44 відсотки заявили, що Ричард Ніксон повинен бути усунений, а 41 відсотки були проти його усунення з посту. Натомість на початку травня 48 відсотків запитаних вимагали його усунення, а тільки 37 відсотків були заявилися проти цього. Думають, що популярність Президента зросла до великої міри в наслідок успіхів американської політики на Близькому Сході. Багато з тих, які заявилися проти усунення президента Ніксона, вказували на встановлення перемир'я на Близькому Сході, а зменшували значіння Вотерґейту та інших проблем президента Ніксона. Інститут Ґаллупа на початку червня також перевів опитування в справі передачі додаткових магнетофонних записів. 69 відсотків із запитаних заявили, що президент Ніксон повинен передати Юридичній комісії Палати Репрезентантів всі вимагані нею магнетофонні записи, а 24 відсотки підтримали Президента у його відмові підчинитися формальним викликам цієї Комісії.

Західні держави відзначують 25-річчя НАТО

Оттава. — Чергова конференція держав Північноатлянтійського Оборонного Союзу (НАТО), яка почалася 18 червня, має окреме значення, бо нею закінчується 25-річний період існування цього оборонного союзу з участю ЗСА, Канади та держав Західньої Европи. На цій конференції має бути схвалена „Декляраця принципів", у якій мають бути віддзеркалені нові завдання і нова роля НАТО. Виступаючи на пресовій конференції в Оттаві перед відкриттям конференції, державний секретар ЗСА Генрі Кіссінджер заявив, що ця конференція це „найважливіший момент в історії" у зв'язку з усіма цими змінами, які якраз тепер відбуваються на відтинку міжнародних відносин. Завданням цієї конференції, крім схвалення „Декляраці принципів" має бути визначення засад, на базі яких було б можливе перевести в Европі зменшення збройних сил обох блоків — НАТО та Варшавського пакту. Як відомо, всі держави - члени НАТО заздалегідь узгіднили текст формальної декляраці, яку видадуть з нагоди цієї конференції для відзначення 25-річчя НАТО.

Шлесінджер оптимістичний щодо обмеження ракетної зброї

Вашинґтон. — Секретар оборони Джеймс Шлезінджер у понеділок, 17-го червня, заявив, що існує можливість, що під час подорожі президента Ніксона до Совєтського Союзу пощастить прийти до порозуміння в принципі щодо обмеження розміщення совєтських ракет із багатозарядними головками, тобто таких, які можуть бомбардувати кілька об'єктів у той самий час. Але Шлезінджер, віддзеркалюючи мислення Білого Дому, сказав, що не думає, щоб пощастило дійти до порозуміння відносно „постійної та всеохоплюючої угоди" в справі загального обмеження стратегічної зброї. Натомість існують добрі вигляди, що можна буде також прийти до порозуміння щодо частинної заборони підземних атомових вибухів та в справі обмеження розбудови оборонних систем, які застосовували б міжконтинентальні ракети.

Промовляючи на пресовій конференції в П е н таґоні, Шлезінджер сказав, що головною небезпекою є можливість, що Совєтський Союз швидким темпом розбудовуватиме систему ракет із багатозарядними головками, що може поставити ЗСА в „некорисне становище" за 8-10 років. Совєтський Союз почав випробовувати ці ракети минулого року. Шлезінджер твердив, що коли б Совєтський Союз погодився на пропозицію ЗСА та обмежив розміщення цих ракет на своїй території та в Східній Европі, то це встановило деяку контролю над совєтською ракетною системою. Секретар оборони не сказав кореспондентам, на які концесії погодилася б Америка, якщо Москва погодилася б обмежити розміщення цих ракет, знаних як „МІРВ". Але Шлезіджер сказав, що помиляються ті коментатори та законодавці, які твердять, що президент Ніксон готовий погодитися на будь-які концесії, щоб тільки повернутися до ЗСА з підписаною угодою щодо о б м еження зброї. Президент Ніксон не зробить нічого, що пошкодило б безпеці країни, — заявив Шлезінджер.

ПАМ'ЯТАЙМО: 22-ГО ЧЕРВНЯ ВЕЛИКА ВСЕУКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ У ВАШИНГТОНІ!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Коли мовить культура

У теперішньому зматеріялізованому світі вважається, що „гроші говорять". Часто так і буває. Кожний бо почин, кожний навіть задум залишиться тільки задумом, якщо не буде не тільки людських, але й фінансових ресурсів, щоб їх здійснити. Отже, гроші справді „говорять", але говорять радше посередньо тими великими ділами, що при їх допомозі довершуються.

Тим головніше і переконливіше говорять ті діла, що їх довершується часто при малих засобах творчою снагою та завзяттям одиниць. І це відноситься в першу чергу до більших наукових і культурних подвигів, бо їхня мова без сумніву найбільш переконлива і — можна б сказати — вічна.

Такі думки приходять у зв'язку із відкритою минулої неділі 20-ою з черги, отже ювілейною виставкою Об'єднання Мистців Українців Америки (ОМУА), що відбувається в Ню Йорку. Подумати тільки: вже 20-та виставка з черги і тепер з участю 77 мистців, репрезентованих на тій виставці майже двома сотнями експонатів. Проте, в таких випадках не тільки кількість, але ще більше якість переконує. Про якість теперішньої виставки скажуть ще своє слово знавці. Але, навіть для пересічного обивателя ці закумульовані на виставці скарби мистецтва прямо приголомшуючі. Невже ж це справді можливо, щоб ми„ жертви не дуже то ласкавої для нас долі, далеко від рідної землі і рідного народу, могли спромогтись на таке культурне чудо, як ним є згадана виставка!

Наші вороги і вороги нашого народу, пишучи чи говорячи про українську еміґрацію, залюбки користуються такими лайливими окресленнями, як „чужі смітники" і подібне. Ні, галерія ОМУА в Ню Йорку не є пишним палацом, але зібрані в ній на теперішній виставці мистецькі скарби вчинили б палацом навіть найпримітивнішу халупу. А над усім так і наче написано: вільна творчість вільної української людини, без накидуваних їй соцреалізмів чи інших ізмів, та логічний висновок: якщо таких успіхів можуть добитись українські мистці поза рідною землею, то який вклад у вселюдську культуру міг би дати наш нарід, якщо був би вільний і незалежний!

Ювілейна виставка ОМУА в Ню Йорку говорить за нас і за наш нарід. Говорить найбільш переконливою мовою, мовою культури.

Правильний шлях

Ініціятива відділу ч. 130 Міжнародної профспілки Об'єднаних Автомобільних, Летунських та Сільського Виряду Робітників Америки в Детройті подали на розгляд і схвалення 24-ої конвенції цієї профспілки в Лос Анджелесі резолюції „За свободу" і „Російське поневолення українців" заслуговує на окрему увагу й відзначення. Для нікого не є таємницею, яку силу в ЗСА являють собою робітничі профспілки, чи, як їх у цій країні називають, — „юнії", і для нікого не є таємницею, що власне ці профспілки є предметом особливої уваги місцевих комуністичних кіл, а через них комуністичного центру — Москви. На щастя, американське робітництво і його речник — профспілки — не тільки залишаються поза засягом впливів фінансованого і підтримуваного Москвою комуністичного руху, а стоять на виразних протикомуністичних позиціях, вважаючи СССР і совєтську систему за чужі й ворожі для американського способу життя і для американських ідеалів свободи і гідности людини.

Немає сумніву, що власне зорганізований робітничий рух і його професійні об'єднання, можуть відіграти дуже важливу ролю в боротьбі за пошанування основних прав народів і людини і можуть бути серйозним чинником у боротьбі з загрозою совєтсько - російського тоталітарного імперіялізму. З цих міркувань, всяка акція з нашого боку, яка уможливлює дістати для нашої справи підтримку з боку робітничих профспілок є дуже важлива. До таких акцій треба зарахувати працю, яку упродовж останніх місяців провели наші робітники - активісти на відтинку профспілкового американського руху, як Я. Стасик, Дорош, І. Бутрій, знаходячи підтримку і активну співпрацю серед багатьох наших молодих студентів в таких містах як Детройт та Чикаго.

Очевидно, в цьому конкретному випадку маємо справу тільки з однією профспілкою. Виявлену на відтинку цієї профспілки ініціятиву треба б поширити на всі профспілки, зокрема на профспілки об'єднані в Американській Федерації Праці — Конґресі Індустріяльних Організацій та на цілий ряд т. зв. незалежних профспілок. Досвід з профспілкою Об'єднаних Автомобільних, Летунських та Сільськогосподарського Виряду Робітників Америки показує, що можна розраховувати на успіх, при передумові, що робота в цьому напрямку буде починатися на низах — від профспілкових відділів, чи льокалів.

Мирослав Прокоп

НЕ ТУДИ ДОРОГА!

Під увагу російським дисидентам, що шукають співпраці з українцями

З української преси відомо, що 13 червня відбулись в Українському Народному Домі в Ню Йорку, громадські збори, присвячені обороні Валентина Мороза. Збори скликав Комітет Оборони Совєтських Політичних В'язнів, а доповідачами на них виступали три запрошені Комітетом російські політичні діячі, донедавна учасники російського дисидентського руху в СССР, а саме, Олександер Єссін - Вольпін, видатний учений, тепер професор математики в Бостоні, Юрій Штейн, кол. член Ініціятивної Групи в обороні Людських Прав в СССР та Наум Каржавін, кол. член Спілки Письменників СССР. З українського боку про можливості співпраці українців з російськими дисидентами в обороні Мороза та інших політичних в'язнів СССР говорив секретар Комітету Роман Купчинський, а зборами вів голова Комітету Богдан Витвицький.

Головною темою виступів російських доповідачів була проблема оборони Валентина Мороза, який заповів, що з днем 1 липня ц. р. починає голодівку, і не перерве її так довго, як довго його не переведуть у більш людяні умови таборового життя. Доповідачі вказували на те, що, беручи до уваги характер Мороза, і небезпеку для життя, яку така голодівка для нього може створити, треба мобілізувати українську і світову громадську опінію Заходу для вимоги, щоб Морозові дозволили виїхати з СССР. Юрій Штейн запропонував, щоб тепер, напередодні відвідин президента Ніксона в Москві, вимагати від нього висунути таку пропозицію керівникам Совєтського Союзу.

Як учасники російського дисидентського руху, гості говорили про те знищення, яке заподіяла диктатура КПСС російській нації, про знищення діячів російської культури, про ліквідацію політичних прав російського народу, про систему декультуризації і примітивізму, яку росіянам накинули правлячі тепер кола СССР. В цьому вони наче перегукувались з Олександром Солженіциним, який у своєму останньому творі „Архіпелаг-Ґулаг" показав величезні людські і духовні втрати російської культури і російської нації за останнє півсторіччя.

До таких оцінок про становище російського народу, що сперті на фактах, українці не можуть мати ніяких застережень, і можуть з росіянами тільки співчувати. Нам треба мати постійно на увазі, що російський народ також позбавлений політичних і соціяльних свобід і що зокрема свободи творчости не мають також російські діячі культури.

Також співчутливе ставлення російських доповідачів до долі українського патріота викликало серед українських слухачів дуже прихильний відгук, і за це вони висловили доповідачам щиру вдячність. Привітати треба також ініціятиву керівників Комітету оборони Совєтських Політичних В'язнів притягнути чужинців для акцій в користь Валентина Мороза.

Проте російські доповідачі висловили на зборах також деякі інші думки, які в українських слухачів мусіли викликати застереження.

Справа в тому, що, ствердивши вище згадані безсумнівні правди про становище російського народу, доповідачі часто наче не добачували різниці між ним і становищем української нації, а також інших неросійських народів СССР. Вони говорили про ворожість системи КПСС до усіх народів СССР і, логічно, про „загальноросійський" дисидентський рух за свободу, а навіть заперечували сам факт русифікації України. Правда, казав Юрій Штейн, ніхто не може піддавати в сумнів прагнення великої слов'янської нації, значить українців, до державної самостійности, але трудність, мовляв, в тому, що важко тепер це питання ставити на першому місці, бо ж йдеться про вимогу спільного фронту проти спільного ворога, а власне такого спільного фронту українських і російських борців за свободу найбільше бояться в Кремлі.

Що такого фронту взагалі усіх поневолених народів СССР лякаються вожді КПСС — цьому сумніватися не треба. Проте і Ю. Штейн і його товариші не бачать деяких елементарних речей, або їх прямо не розуміють. Ці речі такі:

1. Українці не заперечують політичного і соціяльного поневолення російського народу і проводять різницю між російським народом і правлячою імперіялістичною верхівкою у Кремлі. Ці позиції були зокрема дуже виразно з'ясовані в політичних постановах українського революційного руху під час Другої світової війни, себто ОУН і УПА, що вели боротьбу проти німецьких і большевицьких окупантів. Українці не заперечують того, що правляча кліка КПСС складається не тільки з росіян, але також із зрусифікованих вислужників імперії інших національностей, в тому і людей українського роду. Але вся філософія режиму КПСС і його практична політика не тільки нав'язує до традиції історичного (царського) імперіялізму, але й на ділі намагається здійснити його цілі тотальної русифікації усіх неросійських народів СССР. Таким чином для російської нації комуністична диктатура — це примітивізація, декультуризація, позбавлення політичних свобід, а для українців і інших не-росіян — це, крім цього усього — ще політика перетворення не-росіян в ро-

(Закінчення на стор. 4-ій)

П. Феденко

25-ЛІТТЯ НФР

Мюнхен. — У травні ц. р. Німецькій Федеративній Республіці минуло 25 років. Цю дату відзначили промовці — президент, прем'єр республіки, члени парляменту і преса. У громадян Федеративної Республіки, що має коло 60 мільйонів мешканців, це 25-ліття викликає неоднакові почування. Тут, до речі, були б слова нашого поета: „З журбою радість обнялась"... Адже ж федеративну республіку Німеччини створено на руїнах німецької імперії, яку Гітлер назвав „Третьою", і пророкував їй панування над цілим світом.

Після воєнної катастрофи 1945 р. „Третю імперію" розділено на 4 смуги („зони") і там поставлено військо — американське, англійське, французьке і совєтське. Німці в своїй зруйнованій країні зазнали голоду й холоду. Вождів „Третьої імперії" судив міжнародний трибунал в Нюрнберґу і найзапекліших організаторів народовбивства повішено.

Цю ситуацію, коли серед німецької людности ширилась безнадійність, хотів використати Сталін: він сподівався, що в Німеччині до влади може легко прийти комуністична партія. Адже ж голод і господарська руїна часто допомагала комуністам захопити владу. Небезпеку побачили діячі американського уряду: президент Труман, міністер закордонних справ Бирнс і його наступник Маршалл. Вони не хотіли, щоб комуністичний режим запанував у Німеччині.

Маршалл виробив плян господарської відбудови Німеччини та інших країн Европи, зруйнованих війною. Із-за океану прийшла фінансова й технічна допомога для Франції, Італії, Бельгії і для трьох західніх зон Німеччини. Москва заборонила німцям своєї, совєтської зони приймати допомогу від „американських капіталістів". Три західні зони Німеччини об'єднано в господарську спілку і почалося відновлення економічного життя в цій частині німецької країни.

1948 р. створено нову валюту для цих зон, і враз, мов за словом чарівника, ожила людність, приступивши до нормальної праці в індустрії, в комерції, в сільському господарстві. Відомий англійський історик Арнолд Тойнбі пише в своїй праці „Студії історії", що деколи господарська й політична катастрофа народу викликала в ньому нову енерґію, він може перебороти лихо і навіть випередити інших, що не мали біди, поразки у війні та іншого нещастя.

Німецькі політичні діячі після Другої світової війни деякий час надіялись на об'єднання західніх зон зі зоною східньою, совєтською. Коли ж виявилось, що Москва у своїй зоні створила режим комуністичної диктатури під назвою „Німецька демократична республіка", то єдиний вихід був — організувати державне життя у західніх зонах Німеччини, на основах демократичних. Вашинґтон і Лондон цьому сприяли. Проєкт конституції нової держави склав соціял-демократ професор права Карло Шмід. Відновлені політичні партії взяли участь у виборах до парляменту федеративної республіки, зі столицею у невеликому місті над Райном — Бонні. Вибори дали більшість консервативній партії, що прийняла назву — „Християнська демократія" (в Баварії — це „християнська соціяльна спілка"). На чолі уряду Федеративної Республіки поставлено давнього досвідченого політика — Конрада Аденауера.

Історія нової німецької республіки (названо її „Боннською") пішла зовсім іншим шляхом, ніж республіки „Ваймарської" з рр. 1919 до 1933. Після втечі кайзера Вільгельма II в Голляндію 1918 р., в Німеччині проголошено республіку. Провід в уряді мала соціял - демократична партія. Тодішній уряд погодився підписати мировий договір у Версалі: Німеччина втратила території на сході й заході і зобов'язалась платити репарації за зруйновані області Франції та Бельгії. Німецькі націоналісти називали уряд республіки „зрадниками народу" і вели пропаґанду за відплату державам - побідницям. Навіть поразку Німеччини у війні приписували „внутрішнім ворогам" — соціялістам, жидам і „масонам"... Німецькі монархісти мріяли про поворот Вільгельма II та інших королів різних провінцій Німеччини на стародавні трони і ненавиділи „зрадницьку республіку". Ерцберґа, — провідника Католицької Німецької Партії, який підписав мировий договір у Версалі, убили націоналісти 1919 року, а 1922 р. вони застрілили міністра закордонних справ Німецької Республіки Вальтера Ратенау.

Можна вважати історичним щастям, що в Німецькій Федеративній Республіці, створеній 1949 р., на початку до проводу прийшли консервативні християнські демократи. Уряд Аденауера (він перед 1933 роком був головою міста Кельну) послідовно прямував до замирення і політичного й господарського союзу зі західніми сусідами та Америкою. Не думав він про „реванш", навпаки, казав своїм землякам, що вони у великій мірі винні за катастрофу, бо сліпо йшли за імперіялістичною демагогією Гітлера. Аденауер дійшов до згоди з Ізраїлем: уряд федеративної республіки виплатив державі Ізраїля великі суми як відшкодування за жидівське майно, загарбане за режиму Гітлера.

Коли б після 1949 р. на чолі уряду федеративної республіки стояли соціял - демократи, то німецькі націоналісти називали б їх у пропаґанді „зрадниками", „жидівськими запроданцями" і т. д. Проти консервативного Аденауера німецькі націоналісти не мали гострої зброї. Старий політик казав таким нерозважним „патріотам", які не хотіли миритися із втратою німецької великодержавности: „Пам'ятайте, що значить програна війна"... Аденауер відкинув політичні мрії. Як послідовник політичної філософії Бісмарка, що зробив Німеччину великодержавою 1871 року, Аденауер визнавав правило „залізного канцлера": „Політика — це мистецтво можливого".

Поволі Німецька Федеративна Республіка стала членом Европейської Господарської Спілки та була прийнята до Атлантійського оборонного союзу. Знання, винахідливість, систематична праця, організаційний хист — все це дало Федеративній Республіці можливість здобути ринки для продажу своїх товарів в різних країнах світу. Французький письменник Ромен Роллянд згадав у своїй сатирі, написаній після Першої світової війни, про „Святу організацію". Ці слова він написав німецькою мовою для характеристики німців.

Минуло 25 років, і що ми бачимо: фінансові й індустріяльні труднощі переживає Англія, Франція, Данія, навіть „щаслива" Швайцарія. Американський доляр втратив славу „твердої валюти", і Америка має дефіцити у зовнішній торгівлі. Всюди росте дорожнеча „семимилевими кроками". У Західній Німеччині — найменше. Сусіди Федеративної Республіки сушать свої голови над тим, як зрівноважити експорт та імпорт. Німецька Федеративна Республіка мала надвишку вивозу своїх товарів, довозом у сумі 20 більйонів марок (коло 8 більйонів дол.) у 1973 р. В Західній Німеччині не вистачає власної робочої сили для некваліфікованої „чорної роботи". Біля 3 мільйонів робітників із сусідніх і дальших країн працюють в господарстві Федеративної Республіки. Між ними найбільше турків.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НИКИФОР — НЕ ФЕРЕНЧ, АЛЕ ДВОРНЯК

У „Свободі", ч. 108 з 11-го червня 1974, появилась уже 4-літньої давности стаття польського журналіста з Кракова Януша Рошка п. з. „Никифор — не Криницький, тільки Ференч" у перекладі українською мовою криптоніма В. Б. К., тільки з частковим поданням джерела: „З польського ілюстрованого журналу „Пшекруй" ч. 1320", але без дати.

Як автор української монографії, виданої 1971 р. у В-ві „Сучасність", отже, обізнаний із бібліографією про Никифора, почуваюсь до обов'язку ствердити, що згадана стаття Януша Рошка появилась була (чого український перекладач не виявив) ще 20-го липня 1970 р. і була однією з тих, досить численних, польських містифікаційних появ про нібито невияснене походження й прізвище Никифора, метою яких було не так серйозне розслідження цієї справи, як її різнобоке заплутання. Згадана стаття Януша Рошка (поминно її теплоти) та її фальшиві тези й висновки були спростовані й відкинуті як безосновні й неправдиві (подаю тут лише найосновніші джерельні дані) в першу чергу в українському часописі „Наше Слово", Варшава, ч. 41, з 11-го жовтня 1970 р., у спертій на джерельних фактах і розслідах статті Семена Курила п. з. „Про родовід Никифора", та опісля в цьому ж самому краківському „Пшекрою" у статтях Маця Щирбули п. з. „Нікіфорове напісі" („Никифорові написи") з 11-го липня 1971 р. в числі 1370, і у джерельно обоснованій і сумлінно опрацьованій статті з покликанням на існуючий витяг з метрикальних книг з ч. 1416 у жовтні 1972 р., про що й була подана у філядельфійській „Америці" (ч. 53, з 20-го березня 1973) нотатка пера Степана Женецького „77-річчя з дня народження Никифора".

Крім того, згадану статтю Януша Рошка, як оперту на фальшивих даних і засновках, отже тим самим із зовсім фальшивими висновками, заперечили основно дві статті. П. Стефанівського у варшавському „Новому Слові": „Родовід Никифора — Никифор-Епіфан Дровняк" (з 19-го вересня 1971 р.) та „В третю річницю смерти Никифора" (з 10-го жовтня 1971 р.), — обидві статті з фотографією урядово виданого метрикального витягу ще з дати 20-го травня 1960 року. Перша з цих статтей („Родовід Никифора" і т. д.) була повністю з фотографією метрики передрукована у „Голосі Лемківщини" (Йонкерс, Н. И., число за червень 1972).

Отже, дані передрукованої у „Свободі" перекладеної статті Януша Рошка виявилися вповні незгідними з правдою та висновків її не прийняли ані польські ані українські (в Польщі й на еміґрації) серйозні дослідники Никифора і його творів.

Подаю ці дані, щоб остаточно спростувати різнородні фальсифікаційні здогади та наплутання (часто зумисні) сумнівної сумлінности авторів, які то здогади й наплутання іноді поширюють, у своїй — як хочу вірити — несвідомості, деякі навіть українські припадкові й неприпадкові автори (і тут і в УССР) та перекладачі, самозрозуміло з великою шкодою для справи. Для цього ж і моє вияснення, щоб шкідливе баламутство не ширилося. Точнішим представленням справи цього роду містифікацій і фальсифікацій ще займуся в окремій статті при відповідній нагоді.

Вадим Лесич

Ню Йорк

ОСЬ ВОНА, ДІЙСНІСТЬ УССР

(Зустріч із С. Лобасом)

(3)

У Києві вищі й середні учбові заклади повністю зрусифіковані, як і більшість початкових шкіл. Русифікація є тотальною в усіх ділянках суспільно-громадського й культурного життя України. Це викликає, особливо серед української молоді, переважно студенства відповідну реакцію. У Києві, можна бути свідком коли молодь на вулиці в гурті, голосно розмовляє між собою українською мовою.

Щодо єврейської культури вона в Україні, як і в цілому СССР цілком знищена й боронена. Ясно, що все це робиться з відома й наказу ЦК КПСС.

У відповідь на запитання: Де готують тепер шелестів і щербицьких, С. Лобас сказав, що для цього існують спеціяльні партійні школи. Є така школа і в Києві в провулку ім. М. Рильського, яку в колах інтеліґенції називають „кретін скул" (школа потвор). Завданням цих шкіл виплекати здисциплінованих апаратчиків, бездушних виконавців наказів комуністичної партії, які не сміють мати жадної власної думки.

На запитання про продукцію української кінематографії С. Лобас відповів, що вона знаходиться під постійною і дуже загостреною цензурою Москви. Коли, наприклад знімають, якийсь пропаґандивний фільм про українське колгоспне село, цензори пильнують, щоб не дай Господи не було такого кадру де б золоте пшеничне поле було зафільмоване проти блакитного неба. Та це ж український націоналізм!

Він пригадав, як на київській кінофабриці режисер-комуністка Островська готувала фільм про Т. Г. Шевченка. І ось викликав її на розмову, головний редактор, бувший каґебіст, дуже насторожена людина і турбувався тим, як можна зробити фільм про Шевченка, щоб не бути обвинуваченим в українському націоналізмові.

Після довгих роздумувань, він запропонував Островській знайти якусь цитату з промови Хрущова (тоді був при владі) де він говорить щось про Україну й Шевченка і вставити її десь на початку фільму.

І так було зроблено!

Про київський університет у партійних колах, інакше не говорять, як про розсадника українського націоналізму. Й тому дуже бояться допускати до роботи в українському кіні молодих українських спеціялістів, випускників згаданого університету.

Крім урядової леґальної кінопродукції, інформує С. Лобас, в СССР є ще кінопродукція, яка призначена виключно на експорт — закордон. В СССР ніхто цих кінофільмів не бачить, бо всі вони призначені на ширення пропаґанди про „щасливе життя" в СССР.

Все це суцільна фальшивка, прикрашена й підфарбована, яка немає нічого спільного з правдивою дійсністю. На це витрачаються мільйони!

І С. Лобас твердить, що ця кінопродукція у СССР посідає кінофабрику та її обладнання й устаткування, яка може конкурувати з Голлівудом. Ясно, що все це знаходиться в повній залежності від КҐБ.

На питання про українсько-єврейські відносини в Україні, С. Лобас сказав, що їх можна розглядати у двох аспектах. Перший це урядово-партійний антисемітизм насаджуваний згори, який має великий вплив на антисемітські настрої серед загальної маси населення, а другий, прихильний до євреїв виявляється в колах української патріотичної інтеліґенції, саме тієї, яку переслідують за т. зв. український „буржуазний" націоналізм. Ставлення цих українців до єврейського населення є якнайкраще і якнайкраще до тих євреїв, які виїздять до Ізраїля.

А виступ Івана Дзюби, каже С. Лобас, з промовою у Бабиному Яру в Києві, в якій він заявив про нелюдяне ставлення з боку совєтської влади, до тих єврейських трупів, які загорнуті землею у цьому яру, зробив на єврейське населення Києва і всього СССР величезне враження. І сьогодні, коли Дзюбу змушено каятись, за його обвинувачення ЦК КПСС в русифікації України й українського народу, єврейське населення Києва переживає трагедію цієї сміливої людини.

Тепер євреям дуже важко дістатись до вищого учбового закладу. Офіційна норма для євреїв 1%. А за царського режиму було 10%.

На це можна почути відповідь, що мовляв, нам потрібні національні кадри, а тому треба вчити українців, а не євреїв. Чи ж це не цинізм і зухвала брехня, говорити про українські національні кадри, каже С. Лобас, а в цей самий час провадити в Україні тотальну русифікацію?

На запитання, чи в Україні населення знає про те, що СССР закуповує зерно в ЗСА, Канаді й Австралії, С. Лобас відповідає, що в колах інтеліґенції про це відомо і з цього приводу велике обурення. Справа в тому, що для української людини купівля хліба закордоном — це велике обурення. Справа в тому, що для української людини купівля хліба закордоном — це велика образа. Люди запитують, а де ж український хліб?

Та що ж поробиш, каже С. Лобас, коли комуністичний режим догосподарювався до того, що на українській землі хліб не родить!

Є такий дуже талановитий совєтський журналіст, каже С. Лобас, на ім'я Черніченко. Він часом у московській „Правді" пише про хліб, про пшеницю. І ось він якось написав про виставку в Печерській Лаврі в Києві виробів із золота VI-VII-VIII і IX сторіч. І він пояснює, що ці золоті вироби не є у когось пограбовані людьми, що колись тут жили, а є вони оплатою чужинців із стародавнього Риму й Атен за пшеницю, що росла на ланах Київської Русі.

І збудовані Собори в Києві, як Софія і Печерська Лавра і Собор в Чернігові, завдячують свою появу волотій пшениці.

А комуністичні варвари 1947 р. зірвали динамітом у Києві знамениту стародавню Десятинну церкву, яку навіть монгольські орди Батия, що зруйнували Київ у 1242 році, лишили серед румовищ не пошкодженою. Вистояла Десятинна церква й німецьку окупацію України в Другій світовій війні. Тут запитували, каже С. Лобас, про релігійне життя в підсовєтській Україні. Якраз зруйнування Десятинної церкви і є доказом того, що воно нещадно переслідується.

Про „захалявну" літературу, С. Лобас сказав, що українська т. зв. „самвидавна хроніка" дуже обмежена, а тому коло її читачів невелике. За цією „хронікою" постійно полюють аґенти КҐБ. Із закордонних видань, які потрапляють в Україну він бачив лише російські. Він уважає, що українська еміґрація дуже слабо протиставиться офіційній совєтській пропаґанді, яка день і ніч вдовбує в голови підсовєтських українців, як то добре живеться в комуно-московському рабстві; про користь для українців від принижуючої чолобитні „старшому братові"; про користь в українському народові від русифікації. І нарешті про те, як погано живеться людям на капіталістичному Заході, чи в ЗСА й Канаді.

І я, каже С. Лобас, чув на власні вуха, відвідуючи українські села, як селяни говорили: „У нас погано, а як же люди живуть в Америці, голодні, безробітні?"

Якщо хтось, тут між вами, каже Лобас, хоче вірити, що в Україні гряде революція — хай потішає себе, але я Вам скажу, що нічого цього там немає — там жах, там тюрма, там концтабори на 40 мільйонів українців і там тихо, бо на сторожі режиму стоїть солдат з автоматом і ніхто проти цього солдата не йде. Це одиниці піднімають голови, які їм зтинають каґебісти. Десятки на цих героїв моляться, а мільйони про це нічого не знають!

Там, про ці речі газети не пишуть!

Отже, завданням української еміґрації є знайти засоби, щоб про переслідування в Україні знали широкі українські маси.

Відносно падіння Шелеста, ген. секретаря ЦК КПУ то С. Лобас сказав, що ніхто в Україні не йме віри офі-

(Закінчення на стор. 4-ій)

УВАН в ЗСА вшанувала десятиріччя смерти Нестора Городовенка

Пам'ять Нестора Городовенка ,великого мистця, інтерпретатора української народної пісні, що як диригент створив епоху в українському хоровому мистецтві, врочисто вшановано 31 березня ц. р. в Українській Вільній Академії Наук у ЗСА.

Доповідь проф. В. Завітневича

Проф. В. Завітневич сказав, що нелегке завдання доповідати про творчість диригента. Від творців образотворчого мистецтва, письменників, композиторів, залишається спадщина, а від славетнього інтерпретатора української пісні залишилось кілька магнетофонних записів співу хору під його керівництвом, та й то тембр змінений, та пам'ять про славетню капелю „Думка". Але головне, це вплив Городовенкового мистецтва на молодших диригентів, його творчість позначилась взагалі на розвиткові мистецтва хорового співу.

Нестор Теофанович Городовенко народився 1885 р. у Лохвицькому повіті, на Полтавщині. Любов до української пісні успадкував від матері, що співала й розуміла її. Нестор ходив до церковно-приходської школи, співав у церковному хорі. Потім учився у вчительській семінарії ,де добре викладали музику, зокрема диригування хором. Один рік учителював на селі, потім поступив до вчительського інституту у Глухові. По закінченні його, викладав у Лохвиці, де зорганізував великий хор.

1917 р. Городовенко переїхав до Києва, викладав у гімназії. Познайомився з М. Леонтовичем і О. Кошицем. На початку 1919 р. Кошиць виїхав з капелею за кордон. У той час Дніпросоюз зорганізував у Києві капелю „Думка", що нею Городовенко керував до 1936 р., досягнувши верхів українського хорового мистецтва. Три чинники тут відіграли ролю: ентузіязм диригента і хористів; талант диригента: емоційність і відчуття українських народних пісень допомогли йому стати надхненим інтерпретатором їх; склад хору: Городовенко добирав співаків із всієї України, вишукував їх під час подорожей „Думки", що давала концерти по всій Україні. „Думка" також мандрувала з концертами поза межами України й мала славу найкращого хору в СССР. Співали українські пісні в народній гармонізації і в обробці українських композиторів, також співали твори клясиків української та світової музики. Апогей слави був у роках 1925-29 р. „Думка" відбувала концертове турне у Франції. Леонтовичева гармонізація „Дударика" мала особливий успіх.

1936 р. Городовенків хор брав участь в українській декаді у Москві, де Городовенка відзначено „знаком пошани". Але за кілька місяців прийшов наказ звільнити Городовенка з посади диригента „Думки". Майже рік він був без праці. Врешті його призначено керівником вокальної частини Ансамблю Пісні і Танців України. Городовенко напружено працював з новим хором і через 9 місяців новий Ансамбль перевершив „Думку".

Під час війни Городовенко виїхав із хором до Харкова, потім до П'ятигорська, де потрапив під німецьку окупацію. Восени 1942 р. повернувся до Києва, де його знову призначено диригентом капелі „Думка", яка почала діяти ще до його приїзду і складалась із колишніх співаків капелі, диригентом був Гончаров. Під керівництвом Городовенка у серпні 1943 р. відбувся великий концерт, співали 12 духовних пісень Дмитра Бортнянського.

Восени 1943 року почалися мандри на захід. Городовенко недовго був у Львові, де зорганізував хор. По закінченні війни, у Західній Німеччині створив хор „Україна", що давав концерти по всій країні. Потім Городовенко переїхав до Монтреалю, де керував хором співаків-аматорів. Помер у серпні 1964 року.

Спогад проф. І. Замші про народження капелі „Думка"

Проф. І. Замша розповів про перші кроки капелі „Думка", що її зорганізував культурно-освітній відділ Дніпросоюзу (Дніпровський Союз Споживчих Союзів України); де доповідач працював від осени 1918 року. Тоді, в час боротьби на зовнішньому і внутрішньому фронтах, українська кооперація була одним з чинників боротьби за зміцнення українських сил, зокрема української економіки і культури. Дніпросоюз дбав про освіту, розвивав видавничу діяльність, підтримував український театр. Вирішили закласти хор і назва „Думка" постала із слів „Дніпросоюзська Українська Мандрівна Капеля". Пізніше „Думку" перейняли совєтські урядові чинники й перше слово „Дніпросоюзська" замінили на „Державна".

Проф. Замша мав нагоду бувати на репетиціях новонародженої капелі. 33-літній Городовенко був повний сил, гаряче брався за справу. Від перших концертів „Думка" мала успіх. Промовець розповів такий епізод: композитор Кирило Стеценко захотів сам диригувати своїми композиціями, але переконавшись, що під керівництвом Городовенка вони звучать краще, Стеценко сказав Городовенкові: „Я писав ці композиції, але в тебе вони краще виходять".

Концерт української вокальної музики

Програма концерту складалась переважно з пісень, що їх любив Нестор Городовенко. Першою співала Ніна Галіон, сама собі акомпаньюючи на бандурі. Чи не найкраще їй удалась історична пісня з часів Гайдамаччини „Ой, не пугай пугаченьку в зеленому байраці". Цю пісню записав М. Лисенко на Чернігівщині. Усе своє серце вклала співачка в одну з улюблених пісень Городовенка „Ой пливи утко". Також проспівала вона „Перепілоньку".

Молоді артисти співали не тільки пісні, що їх знав і любив Городовенко, але й модерні українські романси, що їх люблять і співають тепер українці.

Олена Зам'ята проспівала „Утоптала стежечку" в обробці Степового, а також романс сучасного композитора Ігоря Шамо — „Як тебе не любити, Києве мій?" Юрко Федорів виконав „Жита" — музика А. Гнатишина і „Як давно" музика Григорія Китастого. Обом співакам акомпаньював проф. Євген Кракно.

Концерт завершила Ганна Шерей, у минулому солістка капелі „Думка", що багато років мала нагоду вчитися від Городовенка інтерпретації української пісні. Артистка була схвильована, але, можливо, наплив почуттів і спогадів допоміг їй відтворити українську пісню так, як її любив і розумів Городовенко. Вона проспівала пісні на слова Шевченка „Тече вода в синє море", музика М. Фоменка та „І золотої, і дорогої" музика Д. Січинського. Пізніше, в розмові, Г. Шерей сказала мені, що вибрала ці твори, бо Нестор Теофанович особливо любив ці дві Шевченкові поезії, наче відчуваючи у них свою долю і майбутню смерть на чужині. Акомпаньювала Калина Чічка-Андрієнко.

У залі були артисти, що колись співали під диригуванням Городовенка: Леся Гаєвська з хору „Україна" і Володимир Тисовський, співак з хору Леонтовича у Львові. Анастасія Городовенко, вдова Нестора Теофановича, надіслала з Монтреалю, де вона тепер живе, листа з подякою Академії, що відзначила десятиліття смерти великого артиста.

Постскриптум

Заморочена тиском зовнішніх обставин, авторка забарилась із цим репортажем. Та до кілька місяців затримки із висиланням до преси, вирішила додати ще півгодини розмови з Ганною Шерей, перечитала їй текст, спитала — чи не помилилась десь. Ганна Шерей зауважила, що треба підкреслити, що творча праця Нестора Городовенка почалась із інтерпретації української пісні і концентрувалась на ній, але також охоплювала твори українських композиторів і клясиків світової музики, авторів творів для хору. Наприклад, „Думка" співала твори Бетговена, Брамса, Дебюссі, Равеля, Генделя, Гуно, Рахманінова, Мусоргського та інших. Пані Шерей згадала, що в Парижі у великій залі Плієль „Думка" дала два концерти: перший був у супроводі симфонічної оркестри Паризької Філармонії і складався з творів світової музики. Програма другого концерту складалась з українських народних пісень і творів українських композиторів. Обидва концерти мали нечуваний успіх.

Л. Дражевська

Відбулася сесія Ради в справах культури при СКВУ

Вест Гаверстро, Н. Й. — В суботу, 15 червня тут відбулася в домі д-ра О. Волянського надзвичайна сесія Ради в справах культури при Секретаріяті СКВУ з метою перевести огляд дотеперішньої діяльности, а також згідно з побажанням Президії Секретаріяту СКВУ визначити специфічні завдання на час до кінця того року і пленуму Секретаріяту СКВУ. Інформацію про пророблену працю подав голова Ради В. Ласовський, одночасно подаючи під розгляд наступні три проєкти: виготовлення реєстру працівників української культури, заходи щодо виготовлення історії української культури та опублікування опрацьованої проф. Є. Онацьким енциклопедичного довідника про українські звичаї та символіку. Над звідомленням і пропозиціями відбулася дискусія та були прийняті постанови щодо окремих згаданих проєктів.

На сесії також вирішено відзначити окремою грамотою О'бєднання Мистців Українців в Америці з нагоди відкриття в Ню Йорку двадцятої ювілейної виставки. Текст грамоти, яку передано на руки голови ОМУА, мистця Михайла Черешньовського, такий:

„Двадцята Ювілейна Виставка Об'єднання Мистців Українців в Америці це, в якійсь мірі, підсумок творчих зусил і досягнень кількох десятків образотворчих мистців упродовж 20-років.

20-та Ювілейна Виставка ОМУА, це видимий вияв культуротворчої снаги живої вітки українського народу, всилу злого присуду долі пересадженої на чужі ґрунти. Вітка ця, хоч і в несприятливих умовах, виявляє свою культуротворчу живучість і органічну пов'язаність з матірним коренем.

20-та Ювілейна Виставка ОМУА, це многоквітна, барвиста китиця індивідуальностей, стилів і творчих прямувань. В загальному вона прозраджує формально-стилістичну і ідейно-філософічну пов'язаність з пластичними концепціями народнього й індивідуального мистецтва України в минулому і сучасному.

20-та Ювілейна Виставка ОМУА підказує думку, що багато творів, що красувалися на стінах цієї галерії в ювілейному періоді, прикрасять стіни багатьох галерій пластичного мистецтва у вільній і незалежній Українській Державі.

З уваги на ці обстановини, Президія Ради для Справ Культури при Секретаріяті СКВУ, надає Об'єднанню Мистців Українців в Америці, Почесну Грамоту. Цією Грамотою РСК, а в тім і ціла українська громадськість вільного світу, вшановує:

Перших організаторів ОМУА, на чолі зі світлої пам'яті Сергієм Литвиненком.

Вшановує пам'ять мистців, учасників виставок ОМУА, які в ювілейному періоді відійшли у вічність.

Вшановує живучих мистців, членів ОМУА, творців наших духових цінностей.

Вшановує всіх членів Управ ОМУА, на просторі ювілейного періоду, які трудилися над зорганізуванням півтори сотні індивідуальних і двадцяти річних, збірних виставок.

Вшановує тих членів останньої виставки, які жертвували свій труд і свій час на влаштування цієї імпозантної виставки, а зокрема вшановує Голову теперішньої Управи ОМУА, мистця Михайла Черешньовського, до самовідречення відданого високим цілям ОМУА."

ПОЕТ А. А. ГАЛІЧ ОДЕРЖАВ ДОЗВІЛ НА ВИЇЗД З СССР

Москва. — Тут поширилися повідомлення про це, що совєтський уряд погодився дати дозвіл на виїзд з СССР до Ізраїля поетові Александру А. Галічу, який мусить покинути СССР разом зі своєю дружиною вже 25 червня. А. А. Галіч відомий в СССР зі своїх популярних пісень.

Концерт-речиталь Інки Рудницької

Монтреаль (ОУПС). — У рамках концертів Музичного Факультету університету Мекгіл у Монтреалі відбувся 24 квітня 1974 р., піяно-речиталь молоді українсько-канадської п'яністки Інки Рудницької з Вінніпегу, Манітоба.

У програму виступу, що відбувся в Редпат Голл на кемпусі університету, входили композиції Баха, Бетговена, Дебюссі, Брамса й Шопена. Цим речиталем панна Рудницька закінчила свої музичні студії в Канаді й плянує продовжувати їх у Джуліярд у Ню Йорку або в Піводі в Балтиморі, ЗСА.

В ресторані „Орхідея" пробуватимуть вина

Ню Йорк. — Марія Підгородецька — власник ресторану „Орхідея" при 145 2-га евеню в Ню Йорку влаштовує в неділю, 23-го червня ц. р. між 12 і 4 год. по полудні випробування смаку різних вин. Юрій Пастернак, управитель ресторану, розкаже і дасть пояснення до поодиноких сортів вин, імпортованих з Франції, Німеччини, Еспанії, Португалії, Італії, Австрії і Чіле. Рестораном „Орхідея" свого часу, як відомо, поцікавилась була телевізійна станція, яка передавала інтерв'ю з власничкою і спосіб виготовлення відомої в Америці „піци". В цій фамілійній афері можуть взяти участь всі зацікавлені.

СЕРДЕЧНА ПОДЯКА

Цим шляхом складаю свою сердечну подяку усім людям доброї волі й доброго серця за співчуття, увагу і допомогу в найприкріший і найболючіший час смерти мого МУЖА

сл. п. ФЕДОРА БРАЖНИКА

Хоча мій Незабутній Муж відійшов від нас на 87-му році трудолюбного життя, та років там не рахують, де була любов, згода й співпраця. Відколи в 1914 році прибув мій Незабутній Федір Маркович до Америки — працював і працював для української культури, а я стала Йому до помочі в 1938 році, коли ми почали спільно провадити Майстерню театрального та ін. реквізиту, народньої ноші, взуття, одягу. Тільки в 1972 році мій Муж припинив працю через стан здоров'я.

Розлука настала 7-го червня 1974 р., коли у шпиталі „Колумбус", заосмотрений Святими Тайнами Всч. о. прот. др. І. Данилевичем, відійшов від нас на віки Федір Маркович. Багато людей, знайомих нам і навіть не знайомих, відвідували Його в часі хвороби вдома в Ню Йорку, і в шпиталі, і всім їм виношу сердечну подяку. Під час похоронних відправ прийшли попрощатися з Покійним у заведенні п. Яреми, а потім у церкві-катедрі св. Володимира та в Церкві-Пам'ятнику в Бавнд Бруку, кілька сотень людей. Свята Українська Православна Церква з Митрополитом Владикою Мстиславом, Владикою Архиєпископом Марком і восьми Всч. Священиками, з хором із катедри св. Володимира справили моєму Мужеві козацький похорон, на який Він, вихідець із козацького села Медвина, може й заслужив своєю невтомною працею та лагідністю, але я такого славного похорону й не сподівалась. Отим виношу Достойним Ієрархам УПЦеркви, Всч. Отцям, усім Знайомим і не Знайомим Людям, які віддали Покійному останню пошану і молилися за спокій Його Душі — щиру подяку. Хай Всевишній віддячить усім Вам Сторицею!

Щире спасибі українській пресі, яка приділила смерті мого Мужа стільки уваги.

Спасибі Кожному, хто прийшов до мене, до племінниці Покійного Марії Шипацької з дітьми у дні нашого великого горя із словом потіхи й розради.

Спи спокійно, мій Дорогий Муже, — відпочивай.

У сердечному смутку й горі —
ОЛЕКСАНДРА БРАЖНИК

В ОСЬМУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Незабутнього ЧОЛОВІКА

св. п.
Інж. КОРНЕЛІЯ НІЩЕМЕНКА

учасника Української Визвольної Збройної Боротьби,
проф. Української Технічно-Господарської Академії
буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА

у ВІВТОРОК, 25-го ЧЕРВНЯ 1974 р. о год. 8-ій рано, в Українській Католицькій Церкві НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ, при вул. Мек-Дуґел і Конор, ДЕТРОЙТ-Схід і
в НЕДІЛЮ, 30-го ЧЕРВНЯ 1974 р. після Служби Божої

ПАНАХИДА

в Українській Православній Церкві СВ. ПОКРОВИ, 200039 Woodburn Ave., SOUTFIELD, Mich. 48075.

Приятелів і Знайомих просить помолитися у той день за вічний Спокій Його Душі

Дружина ЯРОСЛАВА

Замість квітів на могилу

бл. п. Ліди Дубляниці-Клюфас

на Манастир Сестер Студиток св. Покрови в Німеччині, на руки Мати Ігумені Дарії Дубляниці зложили:

Секція Дружин Лікарів в Ню Йорку, д-р Л. Голінята, ред. Я. Зарембa, Т. Вень, М. Білан, М. Борковська, З. Вурак, Л. Ґеців, П. Гой, В. Кліщ, П. Круль, В. Купчір, М. Лещишин, Р. Мицкга, В. Нагірний, В. Німилович, Я. Саламаха, З. Салевич, С. Світенко, Н. Сохан, М. Ставницький, Р. Трохимчук, М. Турчин, І. і С. Чайковські, Л. і О. Чапельські, О. Шипайло.

Разом — 250.00 дол.

На кошти англомовного видання 10-томової Історії України-Руси Михайла Грушевського в рамках Секції Історії України НТШ, замість квітів на могилу

сл. п. Стефана Хомяка

незабутнього Товариша із шкільної лави і з рядів Збройних Сил Соборної України, активного національного діяча, політичного в'язня, піонера організації українських купців і промисловців у Західній Україні,

зложили

д-р МАТВІЙ СТАХІВ і ФРАНКА СТАХОВА

50.00 долярів.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями,
що дня 17-го червня 1974 р. на 77-му році життя в Трентоні, Н. Дж.
відійшов у Вічність
наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО і ДІДО

бл. п.
ПРОФ. ПАВЛО СИРОТЮК

народжений в Джуреві, пов. Снятин,
учасник Визвольних Змагань, хорунжий Українських Січових Стрільців
і довголітній громадський діяч.

ПАНАХИДА в похоронному заведенні п. Кошика, 990 S. Broad Street, Trenton, Н. Дж., у вівторок, 18-го червня, о год. 8-ій веч.

ПОХОРОН в середу, 19-го червня 1974 р. о год. 9:30 ранку, з церкви св. Йосафата, 1195 Deutz Avenue Trenton, N.J., на цвинтар св. Марії.

Горем прибиті:

дружина — ГАЛЯ
донька — ОРИСЯ ОХРИМОВИЧ з чоловіком ЮЛІЯНОМ
і дітьми: АНДРІЄМ, ХРИСТИНОЮ і ЮЛІЯНОМ
син — ЕВГЕН з дружиною СТЕФОЮ і дітьми: ЮРІЄМ, БОГДАНОМ і НАТАЛКОЮ
донька — ДАРІЯ СЕНИК з чоловіком ІГОРЕМ із дітьми: ІРЕНОЮ і МАРТОЮ
та близька і дальша Родина

Замість квітів на могилу — пожертви на студії Українознавства при Гарвардському Університеті.

В НАДХОДЯЧУ ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Дорогого і Незабутнього МУЖА

сл. п.
ВОЛОДИМИРА Т. ГІРНЯКА

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАНАХИДА
будуть відслужені
в неділю, дня 23-го червня 1974 року, о год. 12-ій дня
в українській католицькій церкві св. Володимира
в Глен Спей, Н. Й.

ГАЛИНА НОСКОВСЬКА-ГІРНЯК

НЕ ТУДИ ДОРОГА!

(Закінчення зі стор. 2-ої)

сіян, значить д о с томенцісіньке народовбивство. Ради власне тих фактів писав Іван Дзюба свій „Інтернаціоналізм, чи русифікація". Коли російські д и с и д енти, включно зі згаданими доповідачами похвально висловлюються про нього, чи про інших українських патріотів, — то не можуть же вони переходити до порядку денного над великим актом обвинувачення, що його він пред'явив сучасним керівникам імперії. Інакше вони, хоч-не-хоч, зіштовхують себе на політичну плятформу ЦК КПСС, який власне за таку правду посадив українських патріотів у в'язниці. А поскільки, очевидно, ні О. Сеник - Вольпін, ні Ю. Штейн, ні Н. Каржавін у спілку з Брежнєвими вступати не хочуть, то вони повинні зрозуміти факт разючого не тільки політичного і соціяльного, але також і національного поневолення українського народу.

2. Безперечно, і с н у є спільний фронт усіх народів СССР, отже також українців і росіян в боротьбі проти комуністичної диктатури, за політичні і соціяльні права. Але він далеко неповний. Щоб могла між нашими народами існувати справжня спілка програми і дії, росіяни, що називають себе демократами і лібералами, мусіть визнати елементарне право українського і інших неросійських народів Совєтського Союзу на безумовну державну незалежність. Тут ніяких аргументів в роді того, що це, мовляв, тепер не найважливіше, що не пора це ділити шкури живого ведмедя (як казав Юрій Штейн), — бути не може. Власне для того, щоб звільнитись від ведмедя, треба вживати такої зброї, якою його можна перемогти. А найсильніша зброя проти нього — це сьогодні національне питання в СССР, а не тільки боротьба за самі громадські права, чи за свободу інтелектуальної творчости. Російські дисиденти не можуть забувати одне, а саме те, що російських дисидентський рух — це в основному рух інтелігентський, це рух головно письменників, літераторів, мистців, мислителів, людей науки, які душаться в атмосфері тоталітарного затиску і прагнуть до свободи інтелектуальної творчости. Але які докази на те, що такими стимулами можна зрушити для боротьби проти режиму мільйони російських колгоспників, не кажучи вже партійну і державну бюрократію, в якої прагнення до свободи ще далеко не розбуджене? Ясно, що в Україні прагнення інтелектуальної свободи є також рушієм для дій діячів української культури. Але в них є ще інші стимули, а саме страх за долю нації, яка може загинути під тиском русифікаційної машини. Ця свідомість загрози для української мови, історії, традиції, культури, більше того, почуття національної обиди, переноситься з інтелігенції на широкі кола робітництва і селянства. Значить, соціологічна база для боротьби в Україні, чи в інших неросійських республіках СССР, є багато ширша, як в самій Росії. З цієї причини бути в союзі з цією великою народною стихією України, Грузії чи Прибалтики, є в прямому інтересі російських дисидентів, бо цим вони можуть помогти російському народові звільнитись від диктатури КПС. Логічно, росіяни мусять робити усе, щоб ті неросійські народи для себе приєднати, а не їх відштовхувати заявами, що, мовляв, не пора тепер про самостійність говорити. Бо вийшло б так, що народам Африки, чи Азії за самостійність боротись можна, а українцям — ні.

3. Російські дисидентські і демократичні кола повинні усвідомити одну історичну аналогію з-перед більш як чверть сторіччя, себто початки деколонізаційного руху в Британській імперії. Відомо, що консервативний уряд Черчілла, вигравши війну, хотів за всяку ціну зберегти Індію та інші колонії. Але, проти цього насильства піднялась широка публічна опінія англійських поступових кіл, очолена лейбористами. Вони порушили сумління англійського народу і знайшли його підтримку. Так почалось розвантажування того, що було колись британською імперією і її перебудова на спілку вільних народів. Дехто з тих народів вирішив взагалі розпрощатись з Лондоном, а дехто вибрав зовсім свобідні пов'язання з ним на принципах коммонвелту. Це звільнило сучасне англійське покоління від п'ятна колонізаторів, а самому народові принесло пошану світу.

Російська імперія не має традицій вільної співпраці з підбитими народами. Тому треба рахуватися з її скорішим, чи пізнішим розвалом. Але російські дисиденти-демократи можуть вже сьогодні зробити дуже багато для того, щоб, визнавши принцип державної незалежности неросійських народів СССР, без будь-яких застережень, покласти не тільки основи для тісної співпраці в боротьбі проти комуністичної диктатури Кремля, без чого, як сказано, не можна й мислити про волю і для самого російського народу, але також для майбутніх дружніх взаємин між самостійними державами Росії і України та інших неросійських народів. Сьогодні така співпраця була б великим посиленням рухів за свободу в Україні і в Росії.

Третього виходу немає.

Це дуже шляхетно з боку російських дисидентів, що вони заступаються за ув'язнених українських патріотів. В неменшій мірі українці зобов'язані виступати також в обороні переслідуваних в СССР росіян, жидів, литовців, білорусів і ін. Але, протестуючи проти знущання над Валентином Морозом, чи іншими українцями, російські дисиденти не можуть заперечувати ідей українських діячів, за які їх переслідують кремлівські правителі.

ОСЬ ВОНА, ДІЙСНІСТЬ УССР

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ційній версії, що нібито його „усунуто", як українського „буржуазного" націоналіста.

Це просто заходи Брежньова усунути ставленика Хрущова. Крім цього Шелест був проти запрошення Ніксона до Москви й за це йому Брежнєв віддячився, тим, що Ніксон також відвідав Київ, саме в той час, як Шелеста вже було усунуто.

Візита Ніксона була обставлена так, щоб пропаганда про те, що ЗСА є для СССР ворогом ч. 1 не послабла. Про це совєтська пропагандивна машина увесь час трубить, вдовблюючи таке в голови підсовєтських людей.

Якщо у випадку візити закордонних гостей до Москви, чи Києва на вулицях вивішуються прапори їхніх держав, то у випадку відвідин Ніксона — президента ЗСА цього не було.

Натомість було спрепароване циркове видовище, яке полягало на тому, як це було у Києві, що за кілометр попереду слідування кавалькади машин з Ніксоном, спеціяльна бриґада на вантажних автах, американські прапори вивішувала, а як машина Ніксона їх минала, то інша бриґада ці прапори здіймала.

Про справжню причину побудови пам'ятника Лесі Українці у Києві С. Лобас розповів, що 1971 р., на бульварі її імени, на тому місці де тепер стоїть її пам'ятник, хтось вночі поставив з паперу пам'ятник Лесі Українці. Вранці це місце було оточене нарядом міліції й паперовий пам'ятник забрали, але, очевидно, ця подія змусила КҐБ дати дозвіл на побудову справжнього пам'ятника Лесі Українці в Києві, що й зроблено.

На цьому С. Лобас закінчив свою цікаву чотиригодинну розповідь про життя у підсовєтській Україні, яку тут переповідаємо в скороченні.

Від імени Спілки Визволення України та присутніх, д-р Іван Марченко, голова ГУ СВУ висловив щиру подяку С. Лобасові за його розповідь про життя у підсовєтській Україні.

Інформація КУ СВУ в ЗСА

Світовий Конгрес Соціологів у Торонті

Торонто (Д. С.) — У другій половині серпня ц. р. у приміщеннях Торонтського університету відбудеться Світовий Конгрес Соціологів із участю европейських учених американських і канадських спеціялістів соціології, а там науковців із Австрії, Азії, Південної Америки, тощо. До участи зголошені й українські вчені, як проф. В. Ісаїв із Торонта, проф. Яр Рудницький із Вінніпегу й інші. У рамках Конгресу відбудеться окрема сесія соціолінгвістики, що її під гаслом „Мода й національність" організує від двох літ проф. Рудницький. Він сам зголосив доповідь про „Мовні проби й мововбивство".

Чергова перемога „Левів"

„Леви"—„Швабен" 2:0 (0:0)

Чикаго, 6-9-74 — По 3-тижневій перерві, зумовленій різними міжнародними змаганнями, „Леви" розіграли свої чергові змагання за першенство Вищої Дивізії із німецькою дружиною „Швабен". Гра відбувалася на розмоклім грищі при сильному вітрі, що у великій мірі відбилося на поземі гри обох дружин.

Першу половину гри „Леви" грали проти вітру і не зважаючи на перемогу не могли здобути воріт. Граючи другу половину з вітром, „Леви" значно переважали своїх противників, однак програйнували багато підвсрітних ситуацій. Щойно у 68 хв. гри Грін минув на лівому крилі трьох оборонців і майже із лінії подав м'яч до середини і Кіпка легко вмістив м'яч у сітці з короткої віддалі. К 29 хв. Грін прорвався із м'ячем по правій стороні і перекинув м'яч до середини Шоферові, який легким стрілом пустив м'яч попри вибігаючого воротаря у порожні ворота. Воротар „Левів" не мав багато роботи, однак оборонив два небезпечні стріли із близької віддалі не зважаючи на несприятливі умовини „Леви" заграли амбітно, розгублювалися однак під воротами і не використали багато догідних ситуацій, щоб зробити кращий вислід. Під теперішню пору на 5 змагань „Леви" здобули 9 точок, при відношенню воріт 12:1 і займають перше місце у своїй грі.

Склад дружини: В. Фращак, Л. Скороход, М. Возьний, Дж. Гузелле, М. Крат, Г. Перрі, Б. Шлапак, Р. Грін Ст. Шефер, Е. Гуерра, В. Фолбріх, Хр. Кіпка, Р. Аріяс, Е. Карпа, О. Банак. Менаджер: Анатолій Гординський.

Роман Б. Припхан

Для вшанування пам'яті Олександра Лотоцького-Білоусенка у 35-річчя смерти

У жовтні 1939 р. помер у Варшаві проф. Олександер Лотоцький-Білоусенко, один з найвидатніших українських діячів на переломі XIX-XX століть в умовинах царського режиму, відтак у роках Української Державности і на еміґрації в Празі, і вкінці у Варшаві, де довгі роки очолював Український Науковий Інститут і видав десятки цінних видань, у тому перше повне видання творів Шевченка. У часах Державности був міністром віросповідань, відтак послом України в Туреччині, віцепрем'єром Уряду УНР, автором численних наукових праць, зокрема відомих і цінних споминів у 4 томах „Сторінки минулого", був теж видатним діячем на церковному полі і автором цінної праці „Автокефалія". Залишив теж ряд творів для дітей, зокрема три збірки казок — „Пригоди Вовка — Неситого", „Зайчик-Побігайчик" і „Лисичка-Сестричка", видав славетну читанку — хрестоматію дитячої літератури „Вінок" і ряд інших творів.

Вшановуючи пам'ять цього, за словами Д. Дорошенка „лицаря праці й обов'язку", Видавництво „Євшан-зілля" в Торонті підготовило і дало до друку монографічну працю п. з. „Олександер Лотоцький — лицар праці й обов'язку" за редакцією Б. Гошовського із статтями Д. Дорошенка, П. Зайцева, О. Щульгина, прот. А. Дублянського, князя Карашевича-Токаржевського і ін. і з повною бібліографією друкуваних праць О. Лотоцького та видань УНІнституту в Варшаві.

Крім могографії В-во дало вже до друку читанку-хрестоматію „Вінок" О. Лотоцького в новому опрацюванні з численними кольоровими ілюстраціями у великому альбомному форматі. Ця книга була й тепер знову буде фундаментальною скарбницею українського слова дитині і її матері від народної творчости до сучасної літератури. Нову редакцію книги провів В. Гошовський з участю редакц. колеґії виховниць і педагогів дошкілля та початкових кляс рідних шкіл. Крім того В-во „Євшан-зілля" вже видало чергову збірку казок О. Лотоцького, а саме „Зайчик-Побігайчик" при співучасті Світової Ради Дошкілля, яка й поручає це видання для дошкільного виховання. Книжка має понад 30 ілюстрацій і віньєту мистця М. Михалевича. А вже вчасніше появилася збірка казок „Пригоди Вовка Неситого" теж за редакцією Б. Гошовського, а в пляні видати теж збірку „Лисичка-Сестричка".

Крім оцього вшанування О. Лотоцького-Білоусенка виданням монографії та його творів, у колах Української Православної Церкви плянують окремі вечори в честь цього видатного діяча і автора проголошення автокефалії Української Православної Церкви. Без сумніву наше НТШ вшанує теж свого дійсного члена окремою науковою сесією.

В.Г.

ТАРЗАН, Ч. 7135. Несподівані „гості"

Наповнена контрабандними шкірами та іклами печера дивує Іта та його друзів... Ходімо звідси, швидко!

Слухайте! Голоси!.. Запізно тікати!.. Мусимо сховатися!

Ну, Джад, ми знову тут... Робимо новий вклад у нашу „скарбницю"...